

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет фізико-математичний

Кафедра математики та інформатики

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО (ПЕДАГОГІЧНОГО) ДОСЛІДЖЕННЯ**

**підготовки здобувачів
другого (магістерського)
рівня вищої освіти**

спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Інформатика)

(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробники:

Шулик Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри математики та інформатики.

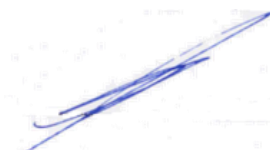
Рецензенти:

Чайченко С.О., доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри математики та інформатики, проректор з науково-педагогічної роботи;

Решетова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління та адміністрування, вчений секретар.

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри математики та інформатики
Протокол №10 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Чуйко С.М.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

27 червня 2022 р.,
протокол №9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	1-й рік, 1-й семестр
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Викладач	Шулик Т.В. кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	schulik111@gmail.com
Консультації	Групові консультації проводяться за графіком кафедри, індивідуальні – в другій половині всіх робочих днів
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Методологія наукового (педагогічного) дослідження» є складовою циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Інформатика).</p> <p>Предмет – особливості планування і проведення наукових (педагогічних) досліджень, апробації та впровадження їх результатів.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p>Мета. Опанування основних понять навчальної дисципліни; розкриття логіки та методології науково-педагогічних досліджень, особливостей організації науково-дослідної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти; визначення концептуальних основ педагогічного дослідження, етапів, програми, методів проведення педагогічного дослідження; наукової творчості; висвітлення особливостей проведення педагогічного експерименту в науково-педагогічних дослідженнях, теоретико-методологічних та методико-технологічних засад опрацювання результатів педагогічних досліджень; формування у здобувачів знань, вмінь і навичок, необхідних для вирішення завдань, пов'язаних з плануванням і проведенням наукових досліджень, апробацією та впровадженням їх результатів. Програма курсу «Методологія наукового (педагогічного) дослідження» складається з таких основних розділів: методологія дослідження актуальних проблем педагогіки; науково-дослідна робота, інформаційне забезпечення педагогічних досліджень; концептуальні основи педагогічного дослідження; етапи і програма проведення педагогічного дослідження; методи науково-педагогічних досліджень; педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях; теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень; наукова</p>

творчість, технології і методика наукової творчості у педагогічних дослідженнях.

Компетентності, які формуються:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК 2. Здатність застосовувати інноваційні освітні технології та методики навчання з предметної спеціальності (на рівні профільної середньої освіти) у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК 5. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науковоекспериментальну діяльність у системі середньої освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

СК 6. Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

Ключові слова: методологія; педагогічне дослідження; науково-дослідна робота; інформаційне забезпечення; етапи педагогічного дослідження; програма педагогічного дослідження; методи науково-педагогічних досліджень; педагогічний експеримент; наукова творчість; кваліфікаційна робота; наукова публікація.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування середньої освіти в Україні в перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПРН 3. Застосовувати методики та інноваційні освітні технології у професійній діяльності у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПРН 4. Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційнокомунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПРН 7. Планувати, організовувати і здійснювати науково-педагогічні (експериментальні) дослідження у сфері середньої освіти на засадах академічної доброчесності; аналізувати, узагальнювати і

презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

ПРН 8. Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.

Матеріали та ресурси:

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

2. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.

3. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень: Підручник. Харків: Право. 2019. 368 с.

4. Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

5. Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

6. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с.

7. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченко, Ю.А. Малахов. Київ: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.

8. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

Ресурси:

Дистанційний курс навчальної дисципліни на освітньому контенті в CMS Moodle:

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=1885>

Теми

Тема 1. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки.
Тема 2. Науково-дослідна робота, інформаційне забезпечення педагогічних досліджень.
Тема 3. Концептуальні основи педагогічного дослідження.
Тема 4. Етапи і програма проведення педагогічного дослідження.
Тема 5. Методи науково-педагогічних досліджень.
Тема 6. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях.
Тема 7. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень.

	Тема 8. Наукова творчість, технології і методика наукової творчості у педагогічних дослідженнях.
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p>Викладач у своїй навчальній діяльності може використовувати такі методи навчання:</p> <p><i>За джерелом здобування знань:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні методи: лекція, бесіда, пояснення, дискусія та ін.; - наочні методи: демонстрація; практичні методи: практична робота, вправи та ін. <p><i>За характером навчально-пізнавальної діяльності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснювально-ілюстративний: лекція, пояснення та ін.; - репродуктивний: відтворення знань і способів дій, діяльність за алгоритмом та ін.; - проблемний виклад тощо. <p>Дистанційне навчання (інструменти спілкування: Moodle, Google Meet, Telegram, Viber, електронна пошта).</p>
Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»	<p>Здобувачам для досягнення навчальної мети даної дисципліни пропонується:</p> <ul style="list-style-type: none"> • регулярно засвоювати та опрацьовувати лекційний матеріал, використовуючи словесний метод та метод роботи з навчально-методичною літературою. Використання матеріалів дистанційного курсу також допоможе в досягненні цієї мети; • на практичних заняттях активно брати участь у вивченні окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуванні умінь і навичок їх практичного застосування через виконання практичних завдань; • вчасно виконувати та подавати на перевірку (в тому числі і засобами використання дистанційного курсу) завдання для самостійної роботи та тестові завдання; • аналізувати результати контрольних заходів та усувати виявлені недоліки в знаннях; • якщо виникають труднощі, то готувати питання до викладача.
Оцінювання	<p>Підведення підсумків поточної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на останньому практичному занятті. Навчальна дисципліна викладається один семестр, оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.</p> <p>Результати поточного контролю рівня знань здобувачів (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до відома всіх здобувачів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.</p> <p>Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання заліку з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».</p>

Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60-100 балів, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання заліку й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни.

Для визначення критеріїв оцінювання відповідей під час заліку потрібно зважати на такі загальні положення:

оцінки **«відмінно» (90-100 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу;

оцінки **«добре» (75-89 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності;

оцінки **«задовільно» (60-74 бали)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача;

оцінка **«незадовільно» (26-59 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни;

оцінка **«неприйнятно» (0-25 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять, і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Тема	Практичні заняття		Самостійна робота		Залік
	Денне навчання	Заочне навчання	Денне навчання	Заочне навчання	
Тема 1.	7,5	0	5	0	100
Тема 2.	7,5	0	5	0	
Тема 3.	7,5	0	5	0	
Тема 4.	7,5	0	5	0	
Тема 5.	7,5	0	5	0	
Тема 6.	7,5	0	5	0	
Тема 7.	7,5	0	5	0	
Тема 8.	7,5	0	5	0	
Разом	60	0	40	0	

Норми етичної поведінки. Відповідно до діючого в ДДПУ «Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ»», всі учасники освітнього процесу в університеті повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку університету, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності; підвищувати престиж університету досягненнями в навчанні та науково-дослідницькій діяльності; дбайливо ставитися до університетського майна.

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами ДДПУ передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Здобувачі не видаватимуть за свої результати роботи інших людей. При використанні чужих ідей і тверджень у власних роботах обов'язково посилатимуться на використані джерела інформації. Під час оцінювання результатів навчання не користуватимуться недозволеними засобами, самостійно виконуватимуть навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.

Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Упродовж занять здобувачі вищої освіти повинні виконувати діючі

	правила охорони праці і безпеки життєдіяльності.
Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»	Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Методологія наукового (педагогічного) дослідження» полягає у можливості здобути знання, вміння та навички для ефективної організації наукових досліджень, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень на високому рівні, якісної та кількісної обробки експериментальних даних, оформлення представлення результатів. Це сприятиме підвищенню рівню сформованості професійної компетентності майбутніх учителів інформатики й надасть їм конкурентні переваги на ринку професійних послуг.

Кандидат пед.наук, доцент

Шулик Т.В.